

IPS BARTOLOMEU VALERIU ANANIA (1921-2011) DOCTOR HONORIS CAUSA AL UMF "IULIU HAȚIEGANU"

CRISTIAN BÂRSU

UMF "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca

Mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania a fost o personalitate de anvergură, Doctor Honoris Causa al unor foruri de învățământ superior, precum Universitatea „Babeș-Bolyai”, UMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca și UMF „Grigore T. Popa” din Iași.

În spațiul limitat al acestui articol In memoriam este dificil a prezenta multiplele împliniri ale Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania, care a fost un cărturar de înaltă elită. Se impune, totuși, să fie relevate câteva momente semnificative ale vieții și activității sale.

A urmat studiile superioare de teologie în perioada 1941-1948 la București, Cluj și Sibiu. A absolvit Academia Teologică din Sibiu în 1948. În 1945 și 1946 a fost student la Facultatea de Medicină din Cluj. Această alegere s-a datorat faptului că în 1943 îl cunoscuse pe profesorul Dr. Victor Papilian, pe care îl aprecia ca scriitor. Paralel, în aceiași doi ani, a urmat studii de muzică instrumentală la Cluj. În acest timp a frecventat și a participat activ la Cenaclul literar condus de Victor Papilian.

Ca președinte al Centrului Studentesc „Petru Maior”, al Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj, Valeriu Anania a condus greva studentescă antirevizionistă și anticomunistă din 1946. Această misiune l-a făcut indezirabil pentru autoritățile locale și, în consecință, a fost

expulzat din Cluj. Apoi s-au derulat numeroase arestări ale sale, pe motive politice.

Debutul carierei universitare a lui Bartolomeu Valeriu Anania s-a desfășurat în 1950-1951, când a fost asistent la Catedra de Istorie Bisericească Universală din cadrul Institutului Teologic Universitar din București. În 1951-1952, fiind decan, a condus Centrul de Îndrumare Misionară și Socială a clerului de la Curtea de Argeș. Aici a predat cursuri de istorie bisericească și omiletică. Din 1952 până în 1958 a fost director al bibliotecii patriarhale.

Cel mai dramatic episod al vieții sale a început în 1958, când a fost condamnat politic la 25 de ani de muncă silnică. După șase ani și două luni de detenție cumplită a fost eliberat în 1964, prin decretul general de grațiere. Cu toate traumele agresiunilor fizice și morale la care a fost supus, totuși a avut tăria spirituală să elaboreze mental piesele de teatru *Steaua Zimbrului* și *Meșterul Manole*, ca și numeroase poezii, însumând peste zece mii de versuri.

Din 1965 până în 1976 Bartolomeu Valeriu Anania a activat în cadrul Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române din America. Aici a fost secretar eparhial, consilier cultural, director al Cancelariei eparhiale, director al Departamentului Publicațiilor etc. În această perioadă și-a continuat preocupările teologice și literare, ca redactor al revistei și almanahului *Credința* și al casetei de literatură *Noi*.

Debutul său editorial a avut loc în 1966, cu poemul dramatic *Miorița*. Cartea a fost publicată cu o „Predoslavie” de Tudor Arghezi. În anul următor a văzut lumina tiparului poemul dramatic în versuri *Meșterul Manole*. Au urmat numeroase confirmări ale talentului său literar, precum: poemul dramatic *Du-te vreme, vino vreme!* (1969), fantezia dramatică în versuri, pentru copii *Păhărelul cunectar* (1969), volumul de versuri *Geneze* (1971), poemul dramatic *Steaua Zimbrului* (1971), volumele de versuri *File de acatist* (1976) și *Istoriei agrippine* (1976), romanul *Străinii din Kipukua* (1979), piesa de teatru *Greul pământului* (1982), care este o pentalogie a mitului românesc și care a fost încununată cu Premiul de dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România, cartea de memorii *Rotonda plopilor aprinși* (1983), volumul de versuri *Anamneze* (1984), volumul de istorie și exegeză iconografică *Cerurile Oltului* (1990), cartea de nuvele și povestiri fantastice *Amintirile peregrinului Apter* (1990), piesa de teatru *Hoțul de mărgăritare* (1993), colecția de eseuri teologice și culturale *Din spumele mării* (1995), volumul de articole și studii *Pledoarie pentru Biserica neamului* (1995), volumul de studii și conferințe *Atitudini*

Articol intrat la redacție în data de: 28.09.2011

Acceptat în data de: 10.10.2011

Adresa pentru corespondență: cristianbarsu@yahoo.com

(1999), volumul *Apa cea vie a Ortodoxiei* (2002), broșura *Icoana patriei vâlcene* (2002), volumele *Memorii* (2008), *Cuvinte de învățătură* (2009) ș.a.

Începând din 21 ianuarie 1993 până la stingerea sa din viață, a fost arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. În 25 martie 2006 a fost întronat mitropolit al nou createi Mitropolii a Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. Este necesar de precizat faptul că Înalț Preasfințitul Bartolomeu a fost ierarhul care a militat și susținut ca la Cluj-Napoca să se ctitorească o mitropolie ortodoxă, așa cum doriseră înaintașii săi.

Timp de 11 ani a desfășurat o amplă, susținută și migăloasă muncă de revizuire în limba română și comentare a *Bibliei*. Aceasta a fost publicată în 2001, având titlul *Biblia sau Sfânta scriptură, ediție jubiliară a Sfântului Sinod, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli*. În 2004 ediția jubiliară a Sfintei Scripturi a apărut în format electronic pe CD, cu sprijinul tehnic al Institutului pentru Tehnică de Calcul din București.

În anul 2008, Bartolomeu Valeriu Anania a întemeiat și inaugurat Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”, pe care a destinat-o sprijinului tinerilor merituoși, cu rezultate

deosebite la învățătură și posibilități materiale reduse.

Dintre premiile și distincțiile pe care le-a primit Mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania, ar fi de amintit: membru de onoare al Senatului UMF „Iuliu Hațieganu” (1993), apoi Doctor Honoris Causa al aceluiași for academic clujean (2001), Senator de Onoare și de membru al Marelui Senat al Universității „Babeș-Bolyai” (1996) și ulterior a devenit Doctor Honoris Causa al aceleiași Universități din Cluj (2001), Medalia Jubiliară „Mihai Eminescu” și Ordinul Național pentru Merit, în grad de Mare Cruce, acordate de Președintele României (2000), Diploma și Medalia Academiei de Artă, Cultură și Istorie din Brazilia (2000), premiul pentru Opera Omnia al Uniunii Scriitorilor, Filiala Cluj (2001), Doctor Honoris Causa al universităților din Oradea (2002), Craiova (2003), Alba Iulia (2008), Doctor Honoris Causa al UMF „Grigore T. Popa” din Iași (2009) ș.a. În 2010 a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

Pe linie bisericească a fost distins cu: „Crucea Patriarhală”, „Ordinul Sfântului Mormânt” al Patriarhiei Ierusalimului, „Ordinul Sfinților Apostoli Petru și Pavel” al Patriarhiei Antiohiei etc.

A trecut în eternitate în 31 ianuarie 2011. Ajunsese în apropierea patriarhalei vârste de 90 de ani.